

in com-
munionem
do ele-
mans et
notan-
dum.

Quid fore-
rit De-
miniciale?

domi manducet. » Secundo, populus panem et vinum offerebat in ecclesia certo loco Diaconis; hi ferebant ad altare: communicaturis apponebantur tabellæ, quasi mensule, uti hodie ad mensam linteo stratum communicat populus. Ante communionem clamabat præco: « Sancta sanctis. » Tum sacerdos dabat dicens: « Corpus Christi. » Respondebat accipiens: « Amen. » Illud autem accipiebant non ore. sed manu, viri nuda dextera superposita sinistra per modum crucis: unde et manus ante lavabant; feminae vero manu velata mundo linteo, quod Dominicale vocabatur, ut jubet Concilium Alisiodorensis, can. 36: « Non licet, inquit Concilium, mulieri nuda manu Eucharistiam sumere. » Et can. 39: « Unaqueque mulier, quando communicat, Dominicale suum habeat. Quod si non habuerit, usque in alium diem Dominicum non communicet. » Et Cyrillus Hierosolymitanus, catechesi 5 myslag: « Accedens autem ad communionem, inquit, non expansis manuum volis accede, neque cum disjunctis digitis, sed sinistram veluti sedem quamdam subjicias dexterae, quæ tantum Regem susceptura est, et concava manu suscipe corpus Christi, dicens: Amen. » Quinimo idipsum sanxit VI Syno-

odus Constantinopolitana, can. 101, qui sic habet: « Si quis immaculati corporis, in synaxis tempore esse participes voluerit, etiam antequam ejus fiat communicio, manus in crucis formam figurans sic accedat, et gratiæ communionem accipiat: eos enim qui ex auro, vel alia materia, quaedam loco manus receptacula efficiunt, et per ipsa immaculatam communionem recipiunt, minima admittimus, ut qui inanitatam materiam Dei imagini præferant. » Deinde quisque manu sua acceptam Eucharistiam, in os ingerebat, scilicet sub una specie panis, eamque quotidie jejuni sumebant. Tempore S. Cypriani sumebant quoque Eucharistiam sub specie vini, ut in persecutionibus per susceptionem sanguinis Christi magis animarentur ad martyrium et sanguinis effusionem pro Christo. Unde et S. Cyprianus, epist. 36 ad Thibaritanos: « Gravior, inquit, nunc et ferocior pugna imminet, ad quam virtute incorrupta, et fide robusta parare se debent milites Christi, considerantes idecirco se quotidie calicem sanguinis Christi bibere, ut possint et ipsi propter Christum sanguinem fundere; » quia, ut ait S. Chrysostomus, « quasi leones ignem spirantes ab illa mensa recedimus, facti dæmonibus terribiles. »

Quo loco
panis et
vini Eccla-
stia sa-
nebat
sub spe-
cie vini?

CAPUT DUODECIMUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

Transit Apostolus, et tribus sequentibus capitibus disputat de gratiis, tum gratis datis, tum gratum facientibus. Hoc capite docet primo, gratias gratis datas varie a Spiritu Sancto distribui.

Secundo, vers. 12, ad hoc utitur exemplo corporis humani, quod licet unum sit, multa tamen et varia habet membra: indeque concludit, quemlibet in Ecclesia suo gradu et gratia contentum, debere illo fungi et uti ad commune bonum; ut quasi membra invicem se omnes juvent et foveant.

Tercio, vers. 28, asserit Christum providisse Ecclesiam de variis hominum statusibus, ut alii sint Apostoli, alii Prophetæ, alii Doctores, etc.

1. De spiritualibus autem nolo vos ignorare, fratres. 2. Scitis quoniam cum Gentis essetis, ad simulacra muta prout dicebamini euntes. 3. Ideo notum vobis facio, quod nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. Et nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto. 4. Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem Spiritus: 5. et divisiones ministracionum sunt, idem autem Dominus: 6. et divisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. 7. Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. 8. Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ: alii autem sermo scientiæ secundum eundem Spiritum: 9. alteri fides in eodem spiritu: alii gratia sanitatum in uno spiritu: 10. alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum. 11. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult. 12. Sicut enim corpus unum est, et membra habet multa, omnia autem membra corporis eum sint multa, unum tamen corpus sunt: ita et Christus. 13. Etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Judæi, sive Gentiles, sive servi, sive liberi: et omnes in uno spiritu potati sumus. 14. Nam

et corpus non est unum membrum, sed multa. 15. Si dixerit pes: Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore? 16. Et si dixerit auris: Quoniam non sum oculus, non sum de corpore: num ideo non est de corpore? 17. Si totum corpus oculus, ubi auditus? Si totum auditus, ubi odoratus? 18. Nunc autem posuit Deus membra, unumquodque eorum in corpore sicut voluit. 19. Quod si essent omnia unum membrum, ubi corpus? 20. Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus. 21. Non potest autem oculus dicere manui: Opera tua non indigeo; aut iterum caput pedibus: Non estis mihi necessarii. 22. Sed multo magis quæ videntur membra corporis infirmiora esse, necessaria sunt; 23. et quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiorum circumdamus; et quæ inhonesta sunt nostra, abundantiorum honestatem habent. 24. Honestam autem nostram nullius egent: sed Deus temperavit corpus, ei, cui deerat, abundantiorum tribuendo honorem, 25. ut non sit schisma in corpore, sed idipsum pro invicem sollicita sint membra. 26. Et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra; sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra. 27. Vos autem estis corpus Christi, et membra de membro. 28. Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, exinde gratias curacionum, opitulaciones, gubernaciones, genera linguarum, interpretationes sermonum. 29. Numquid omnes Apostoli? numquid omnes Prophetæ? numquid omnes Doctores? 30. numquid omnes virtutes? numquid omnes gratiam habent curacionum? numquid omnes linguas loquuntur? numquid omnes interpretantur? 31. Emulami autem charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

Agit hic Paulus de gratis gratis datis, ut prophetia, dona linguarum, gratia curacionum, etc.; hæc enim fidelibus initio Ecclesie affatim a Spiritu Sancto donabantur, ut donata sunt Apostolis in Pentecoste. Occasio agendi de his erat, quia Corinthii de his donis se jactabant, alii aliis inordinate utebantur, alii dolebant, quod ea non acceperant, quæ aliis data erant. Docet ergo Apostolus, quæ, quales, quantæ sint istæ gratiæ, et quomodo iis uti quisque debeat.

Vers. 1. 1. DE SPIRITUALIBUS (donis scilicet Spiritus Sancti) NOLO VOS IGNORARE, FRATRES, — sed doceo vos ea quæ hic subtexo. Ita Anselmus (1).

Vers. 2. 2. SCITIS QUONIAM CUM GENTIS ESSETIS, AD SIMULACRA MUTA PROUT (cum quaedam mancipia) DICEBAMINI (a consuetudine, institutione majorum et sacrificulorum, atque a demonis impulsu) EUNTES, — id est ibatis. Græce ἀναθήματα, *abducti*, id est abducebamini. Ponitur hic de more Hebræorum participium pro verbo, scilicet præterito imperfecto, juxta Can. 29. Sic Rom. XII, 11: « Spiritu, inquit, ferventes, » id est fervete; « Domino servientes, » id est servite; « spe gaudentes, » id est gaudete, etc. Ita S. Chrysostomus, q. d. Memento, o Corinthii, quod cum Gentiles essetis, colebatis idola, id est lapides et saxa muta, quæ nihil habent spiritus, sensus, loquæ, vigoris aut virtutis, et multo minus suis cultoribus

Memoratur
Corinthios
dicit ad
gratias
non ac-

(1) *Spiritualibus*, hominibus scilicet, qui facultate aliqua gratiis concessa ceteris præstant: ita multi, sed minus recte.

illa communicare possunt. Jam vero facti Christiani colatis Deum, qui est purus spiritus, plenus omni gratia et sapientia, quicquid hæc ipsa spiritalia sua dona abunde in vos effudit, uti experimini: agnoscite ergo gratiam a Christo vobis factam, agnoscite mutationem vestram, agnoscite et colite horum omnium auctorem Christum, et Spiritum Sanctum. Palet ex eo quod sequitur:

3. IDEO NOTUM VOBIS FACIO, QUOD NEMO IN SPIRITU DEI LOQUENS, DICIT ANATHEMA JESU. — Nota: id ideo deducit hunc versum ex præcedenti, ejusque finem et scopum indicat et explet, q. d. Ideo renovavi vobis memoriam vestri gentilismi, et vestrorum idolorum mutorum, ut nimirum cognoscatis, et digne ponderetis æstheticisque vocationem vestram ex gentilismo, ubi simulacra muta invocabatis; et gratiam Spiritus Sancti, quam adepti estis in christianismo, ubi non idola muta, sed Christum et Spiritum Sanctum aditis et invocatis, ab eoque dona linguarum aliaque recipitis, ut sciatis fecundum et fecundum esse Spiritum Sanctum præ mutis idolis, qui vos facit tam disertos, tam sapientes, tam divinos; agnoscite ergo Spiritus Sancti potentiam, ut non contendatis amplius, uti soletis, de gratis gratis datis, cum omnia habeatis a Spiritu Sancto, quia sua dona distribuit, prout vult; et qui minora accipit, non dolet; et qui majora, non superbiat. Ita Chrysostomus.

NEMO IN SPIRITU DEI (per Spiritum, vel habentem Spiritum Dei) LOQUENS, DICIT ANATHEMA JESU, — id est, maledicit Jesum, exsecratur Jesum. Græce

honor
pro Chris-
tiano.

Vers. 3.

Quoniam
hæc
videtur
sibi esse
Christi-
anum?